

$\mathbb{R}^n$ sust. jed. za kovarijantni postupak
 primjenom Cholesky dekompozicije

... metoda drugog reda

$\Rightarrow$ Može se primj. na simet. mat sust.

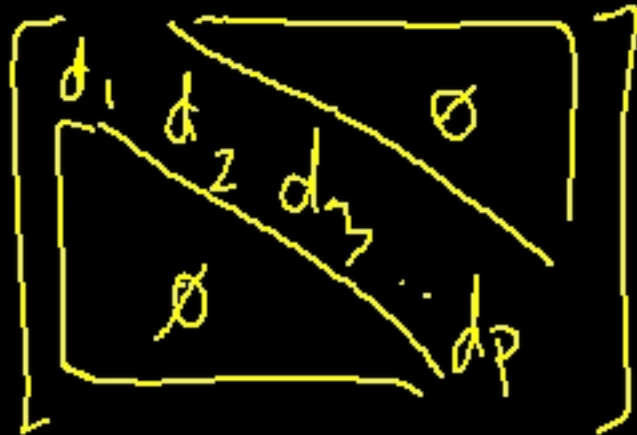
$$\Phi \alpha = \psi$$

$$\Phi$$

sim. pozitivno-semi
 definitna mat

$$\Phi = V D V^T$$

Sve vlast. vrijedn. ≥ 0

$$\Phi \alpha = \Psi$$

$$VDV^T \alpha = \Psi$$

$[7 \times 7]$ $[7 \times 7]$ $[7 \times 7]$ $[7 \times 1]$ $[7 \times 1]$

$$D^{-1} (DV^T \alpha) = Y$$

$$V^T \alpha = D^{-1} Y$$

$$DV^T \alpha = Y$$

pomocni stupac

sustav A

$$V \cdot Y = \Psi$$

U prvom koraku rjes. sustav A
po pomoc. st. Y

U drugom koraku rjes. sustav B
po konicnom vj. α .

$$V^T \alpha = \begin{bmatrix} y_1/d_1 \\ y_2/d_2 \\ \vdots \\ y_p/d_p \end{bmatrix}$$

Sustav B

$$\begin{bmatrix} 1 & & & & \\ & V_{21} & & & \\ & & 1 & & \\ & & & V_{32} & \\ & & & & 1 \\ & & & & & V_{43} & \\ & & & & & & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} Y_1 \\ Y_2 \\ Y_3 \\ Y_4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \Psi_1 \\ \Psi_2 \\ \Psi_3 \\ \Psi_4 \end{bmatrix}$$

$$Y_1 = \Psi_1$$

$$V_{21} \cdot Y_1 + Y_2 = \Psi_2$$

$$Y_2 = \Psi_2 - V_{21} \cdot \Psi_1$$

$$V_{31} \cdot Y_1 + V_{32} \cdot Y_2 + Y_3 = \Psi_3$$

$Y_1, Y_2, Y_3 \dots Y_p$

dobivamo uzastopnim

uvrštanjenjem od

prve do zadnje
jednačke

↳

$$\begin{bmatrix} 1 & V_{21} & V_{31} & V_{41} \\ & 1 & V_{32} & V_{42} \\ & & 1 & V_{43} \\ & & & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} d_1 \\ d_2 \\ d_3 \\ d_4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} Y_1/d_1 \\ Y_2/d_2 \\ Y_3/d_3 \\ Y_4/d_4 \end{bmatrix}$$

$$d_4 = Y_4/d_4$$

$$d_3 + V_{43} \cdot d_4 = Y_3/d_3$$

$$d_3 = Y_3/d_3 - V_{43} \cdot \frac{Y_4}{d_4}$$

⋮

Dohisano v. po

$d_p, d_{p-1}, \dots, d_1$

una zadnjim uzastopnim

uvrštananjem od

Zadnje jedn. preko
prvoj.

Sustav A.

$$y_i = \psi_i - \sum_{k=1}^{i-1} V_{ik} \cdot y_k \quad 2 \leq i \leq p$$

početni: korak je

$$y_1 = \psi_1$$

indeksi i ide od 1 do p

Sustav B.

$$\alpha_i = y_i / d_i - \sum_{k=i+1}^p V_{ki} \cdot \alpha_k$$

početni: korak je $\alpha_p = y_p / d_p$

Zatim indeksi i ide od $p-1 \dots 1$

$$\Phi = V D V^T$$

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ V_{21} & 1 & \emptyset \\ V_{31} & V_{32} & 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} d_1 & 0 & \emptyset \\ 0 & d_2 & \emptyset \\ 0 & 0 & d_3 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & V_{21} & V_{31} \\ 0 & 1 & V_{32} \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} d_1 & \emptyset & 0 \\ d_1 V_{21} & d_2 & 0 \\ d_1 V_{31} & d_2 V_{32} & d_3 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \text{---} \\ \text{---} \\ \text{---} \end{bmatrix}$$

$$\Phi = \begin{bmatrix} d_1 & d_1 V_{21} & d_1 V_{31} \\ d_1 V_{21} & d_1 V_{21}^2 + d_2 & d_1 V_{21} V_{31} + d_2 V_{32} \\ d_1 V_{31} & d_1 V_{21} V_{31} + d_2 V_{32} & d_1 V_{31}^2 + d_2 V_{32}^2 + d_3 \end{bmatrix}$$

Može se pokazati da vrijedi.

$$\Phi(i, k) = \sum_{j=1}^k V_{ij} d_j V_{kj} \quad 1 \leq k \leq l-1$$

$$= \sum_{j=1}^{k-1} V_{ij} d_j V_{kj} + V_{ik} d_k V_{kk}$$

↑
diag. el. mat. V

$$V_{ik} \cdot d_k = \Phi(i, k) - \sum_{j=1}^{k-1} V_{ij} d_j V_{kj} = 1$$

(indeksi k ...)

$1 \leq k \leq l-1$

jednadžba L

Specijalno za dijagonalne elemente

$$\Phi(i, i) = \sum_{j=1}^i v_{ij} d_j v_{ij} = \sum_{j=1}^i v_{ij}^2 d_j$$

$$= \sum_{j=1}^{i-1} v_{ij}^2 d_j + \underbrace{v_{ii}^2 d_i}_{\text{dijagonalni član} = 1}$$

$$d_i = \Phi(i, i) - \sum_{j=1}^{i-1} v_{ij}^2 d_j$$

Specijalno za $i=1$ $d_1 = \Phi(1, 1)$

jedninični D

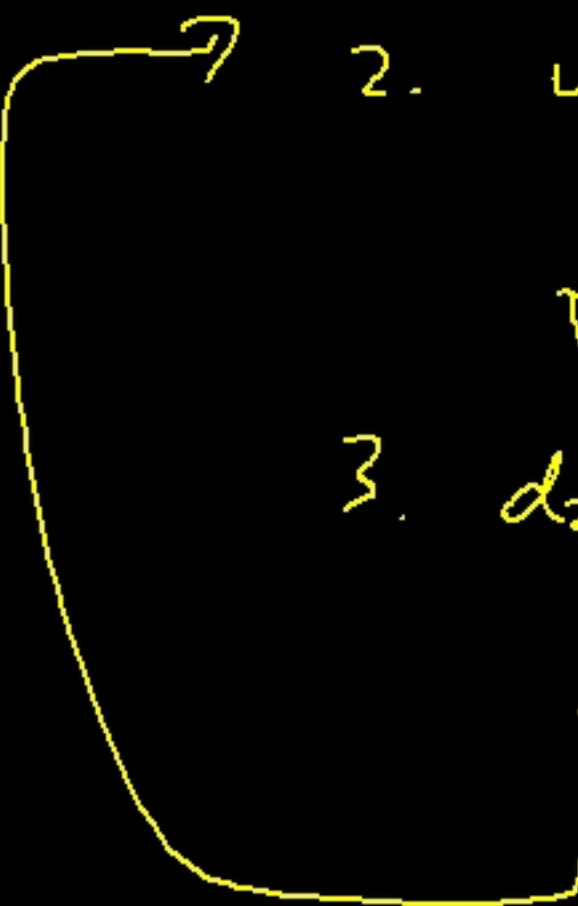
Rješavanje matricno

1. $d_1 = \Phi(1, 1)$

2. matricno prvog stupca mat. V

$V_{21}, V_{31}, \dots, V_{p1}$
primjenom jed. $\mathbb{C}$

3. d_2 matricno na osnovu d_1 i prvog stupca
od V primjenom jed. $\mathbb{D}$

Stoženost rješavanja sust. jedna. $p \times p$
je $O(p^3)$ optimal.

$\Rightarrow$ Prvobitnom met. (Choleskey dekompoz.)

Stoženost se smanjuje na $O(p^2)$

Stoženost ovog postupka je veća nego
Levinsonov Duh. alg.

ali iako je p tipično $\sim p=10$

Svejedno je stoženost rješ. sustava jednadžbi ipak

mnogo manja od stoženosti izrač. koef. sustava

jednadžbi $\Phi(i, k)$ odnosno $R(|i-k|)$

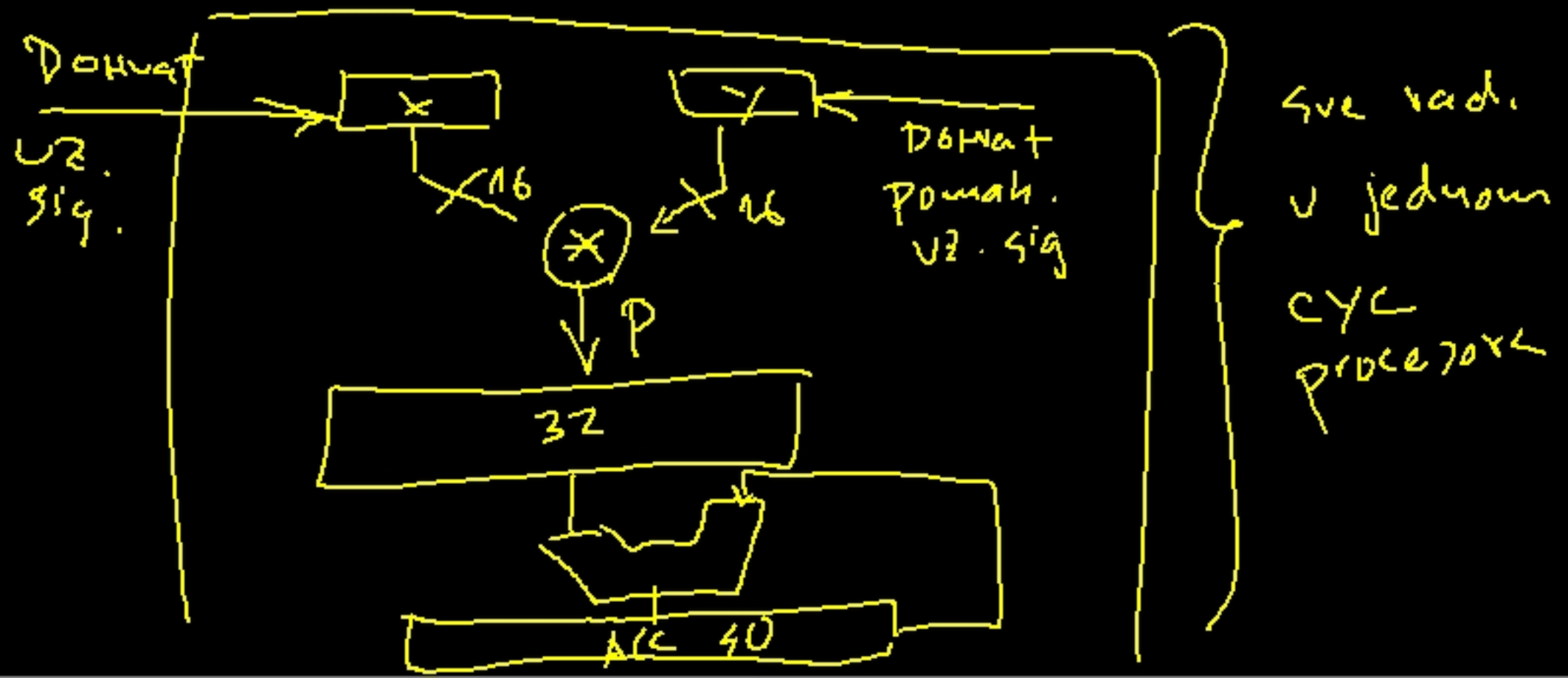
Stavak izvrata koef.

$$je (N+1) \cdot L$$

L... broj uzoraka obrade analize
(sivna otvora)

tipično $L = 200 - 300$ uzoraka.

⇒ izvedba na DSP procesoru koji ima MAC naredbu

Slično kao kod. Lev. - Dub. alf.

gdje se u postupku izračuna prediktora

može odrediti energj. poj. pred. za sve redove

pred. od $\phi \dots p$

$\Rightarrow$ i kod metode Ch. decomp. postoji sličan

izraz kojim je moguće odrediti $E^{(i)}$

na osnovu $d_1 \dots d_p$ i

parametara stupca $y_1 \dots y_p$

i -red pred.

$$E^{(i)} = \Phi_n(\phi, \phi) - \sum_{k=1}^i y_k^2 / d_k$$

Dohitaj ili ucinak predikcije

⇒ mjeri koliko omjer energetske signala i
energetske pred. pog.

Općenito vrijedi:

$$E_n^{(p)} = \Phi_n(\theta, \varphi) - \sum_{k=1}^p \alpha_k \Phi_n(\theta, k)$$

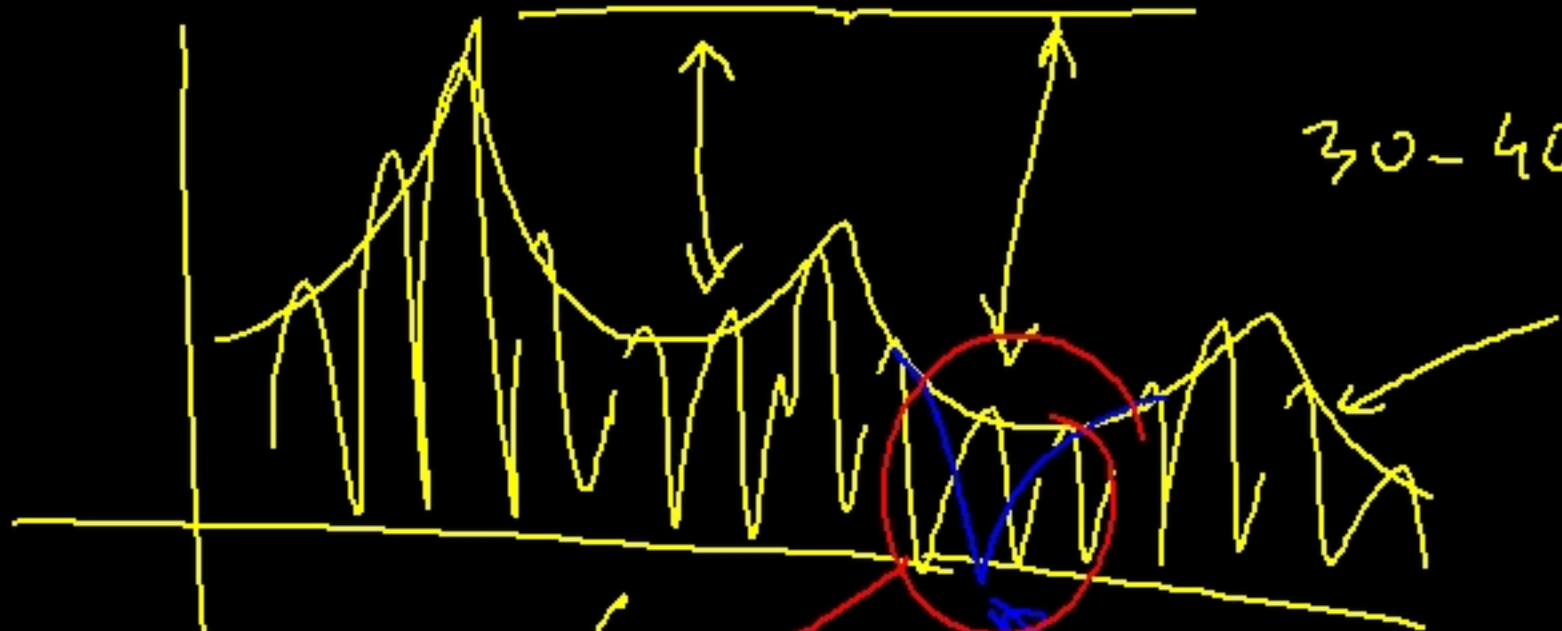
$$\begin{aligned} \text{PG} &= 10 \cdot \log_{10} \frac{\Phi_n(\theta, \varphi)}{E_n^{(p)}} = -10 \cdot \log_{10} \left(\frac{E_n^{(p)}}{\Phi_n(\theta, \varphi)} \right) \\ &= -10 \log_{10} \left(1 - \sum_{k=1}^p \alpha_k \cdot \frac{\Phi_n(\theta, k)}{\Phi_n(\theta, \varphi)} \right) \end{aligned}$$

↑
prediction
gain
[dB]

homogenizirana kvant.

$H(z)$

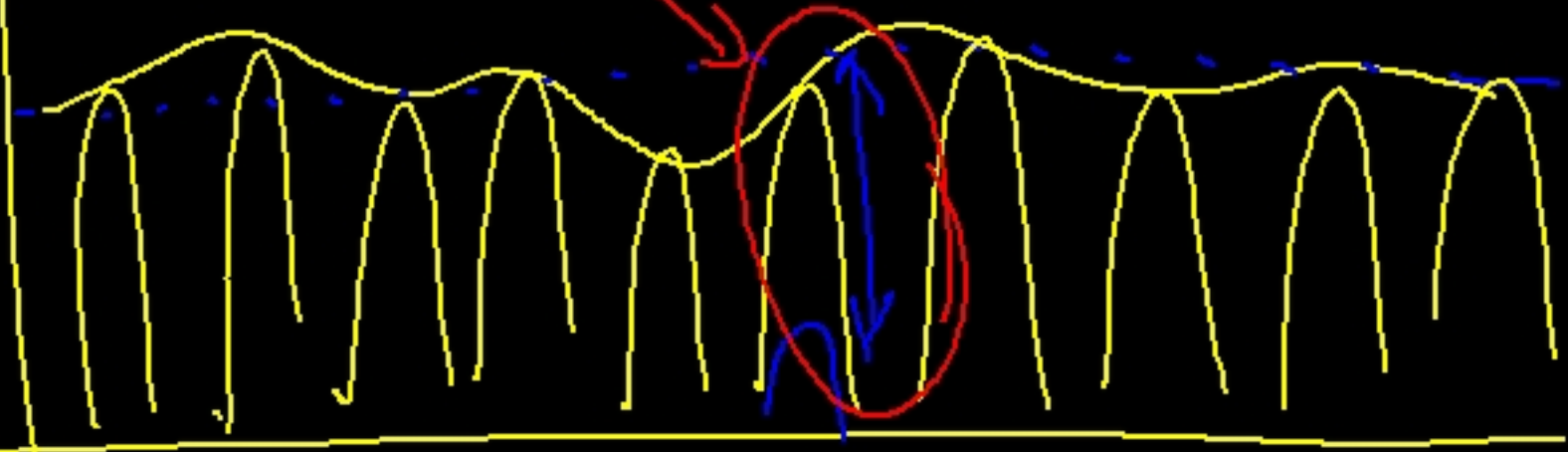
30-40dB

preu. funk.
 modela $H(e^{j\omega})$
 odredenoj p[ro]stora
 lin. pred.

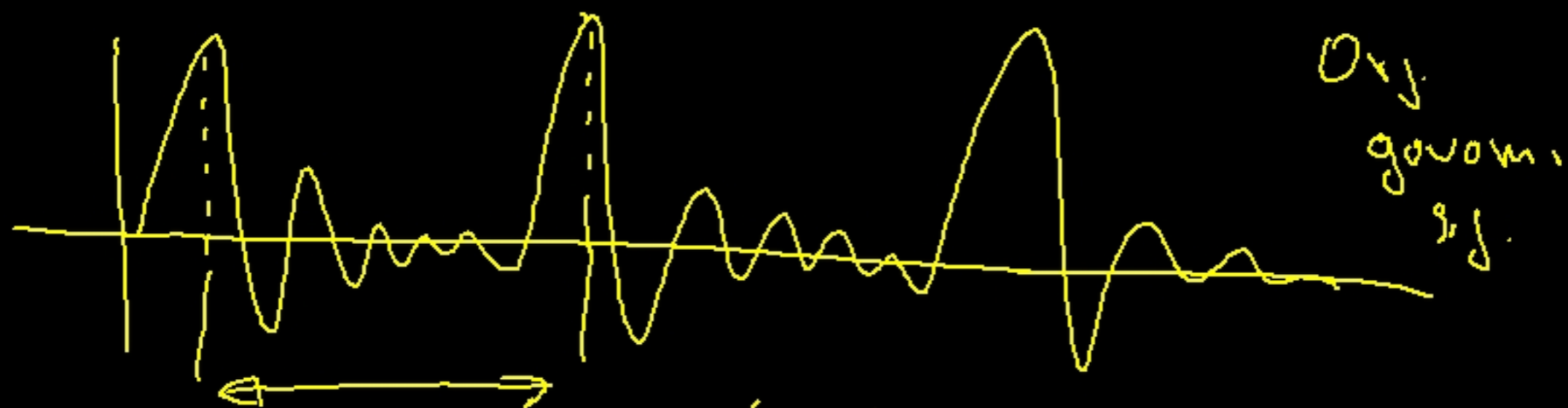
memoric
 modelizat.

inv. f. f. t. izlaza od
naz. track
 rezidualni sig.
 (sig. pogu. pred.)

$\pm 5dB$
 Rezidualna
 objektivnost.

Pitch period (PP)

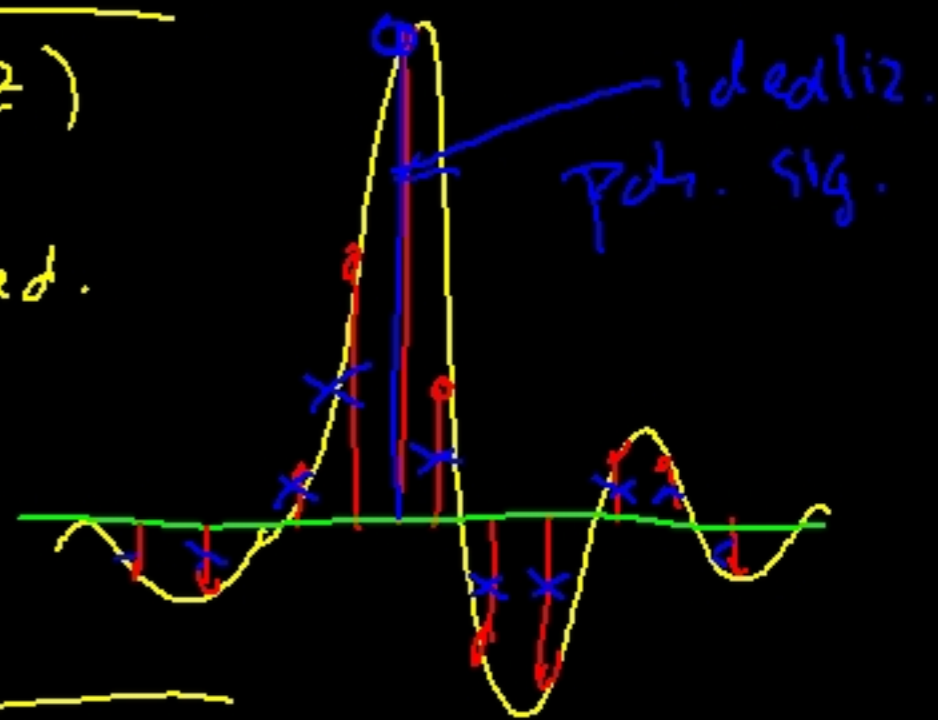
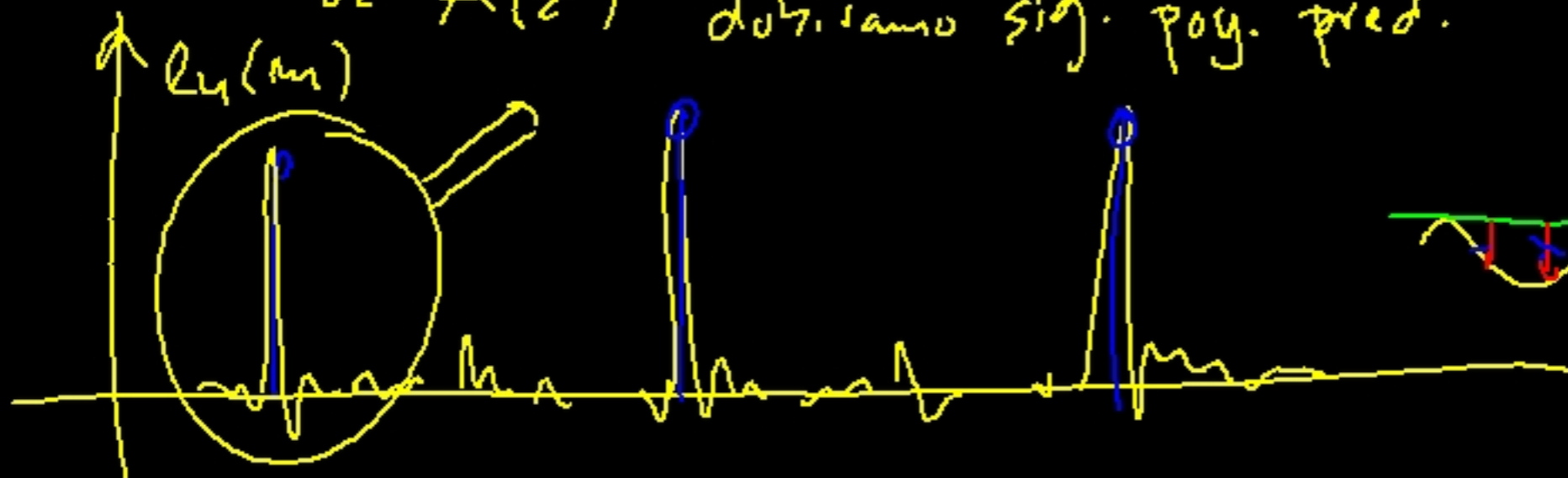
⇒ LPC (Linear prediction coding)

nalazimo model

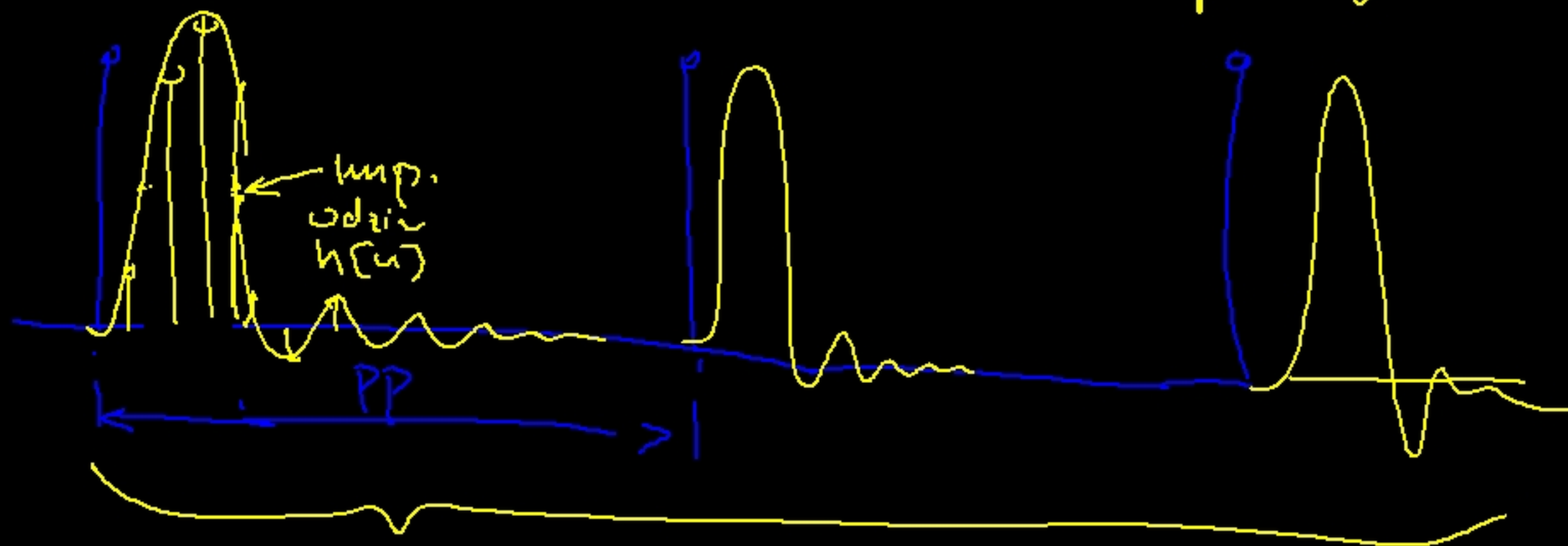
$$H(z) = \frac{\sqrt{E_n^{(p)}}}{A(z)}$$

$$V = \sqrt{E_n^{(p)}}$$

⇒ Propustanjem orj. signala kroz $A(z)$ dobijamo sig. pog. pred.

Propuztanjem idealiziranoj. pobudnoj. sig.
kroz $H(z)$ dohivamo stvarni. gov. sig.

Nema isti valni oblik kao $s_n(n)$
ali zvuči slično

- $\Rightarrow$ Za zvučni gov. idealizirana pobuda je niz impulsa
u pravilnom vremenu PP
- $\Rightarrow$ Za govorni gov. pobuda je bijeli šum.

parametri pdt. sig.

LPC-10
(FS-1015)
2400
bita/s.

1. zvučnost (DA/NE) bin. var
2. period (u slučaju zvučnosti sig.)
3. energija ($\sqrt{E_u^{(p)}}$)

↑ brojnik $H(z)$

parametri modela

$$A(z) = 1 - \alpha_1 z^{-1} - \dots - \alpha_p z^{-p}$$

$[\alpha_1 \dots \alpha_p]$

koef. prediktor (LPC koef.)

Govorni signal

(u jeju segment
koninog trajanja
20-30 ms)

modelira se opisanim
parametrima.